

Stavovi odgojitelja o primjeni različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenom za djecu rane i predškolske dobi

Prpić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:449409>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)



**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**IVANA PRPIĆ
DIPLOMSKI RAD**

**STAVOVI ODGOJITELJA O PRIMJENI
RAZLIČITIH KINEZIOLošKIH
AKTIVNOSTI NA OTVORENOM ZA
DJECU RANE I PREDŠKOLSKE DOBI**

Zagreb, rujan 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Zagreb)

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Ivana Prpić

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Stavovi odgojitelja o primjeni različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenom za djecu rane i predškolske dobi

MENTOR: izv. prof. doc. dr. sc. Vatroslav Horvat

Zagreb, rujan 2019.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	3
SAŽETAK	4
SUMMARY	5
1. UVOD	6
1.1. Vrste kinezioloških aktivnosti za djecu rane i predškolske dobi	7
1.2. Motorički sadržaji za realizaciju kinezioloških aktivnosti	8
1.3. Uloga odgojitelja u provedbi kinezioloških aktivnosti na otvorenome	9
2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA	10
3. METODE RADA	13
3.1. Cilj istraživanja	13
3.2 . Zadaci istraživanja	13
3.3. Uzorak ispitanika i varijabli	13
3.4. Način prikupljanja i obrade podataka	15
3.5. Hipoteze	15
4. REZULTATI I RASPRAVA	16
5. ZAKLJUČAK	36
6. LITERATURA	37
POPIS DIJAGRAMA	40

SAŽETAK

Kineziološke aktivnosti u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju predstavljaju različite vrste tjelesnog vježbanja i svrha im je osigurati motoričku pismenost djece kako bi se omogućio cjelovit i planski utjecaj na njihovu motoriku i optimalan razvoj antropoloških obilježja. Za većinu djece rane i predškolske dobi odgojitelji su prve osobe koje organiziraju i provode kineziološke aktivnosti i rukovoditelji su u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području u ustanovi ranog i predškolskog odgoja. Istraživanja su pokazala da tjelesne aktivnosti na otvorenom značajno doprinose pozitivnom razvoju antropoloških obilježja djece, stoga kada god mikroklimatski uvjeti dozvoljavaju, odgojitelji bi se trebali odlučiti na vanjski prostor za realizaciju kinezioloških aktivnosti.

Ovaj rad ispituje stavove i gledišta odgojitelja zaposlenih u dječjim vrtićima, s ciljem postizanja boljeg razumijevanja čimbenika koji podržavaju ili ograničavaju kineziološke aktivnosti na otvorenom djece rane i predškolske dobi. Rezultati istraživanja pokazali su da vlastita uvjerenja odgojitelja i uvjeti u vrtiću imaju najveći utjecaj na donošenje odluke o vježbanju s djecom na otvorenom. Većina ispitanika uglavnom se izrazito slaže s važnošću provođenja kineziološke kulture na otvorenom, ipak rezultati pokazuju nižu procjenu provođenja.

ključne riječi: rani i predškolski odgoj, kineziološke aktivnosti, stavovi odgojitelja, tjelesna i zdravstvena kultura

SUMMERY

Kinesiological activities in early childhood education and care represent different types of physical exercise and their purpose is to ensure children's motor literacy in order to enable a comprehensive and planned impact on their motor skills and optimal development of anthropological characteristics.

For most children during early childhood, preschool teachers are the first persons who organize and carry out kinesiological activities and they are the managers of the physical education in the early childhood education and care institutions. Research has shown that outdoor physical activities significantly contribute to the positive development of children's anthropological characteristics, thus whenever microclimatic conditions are favourable, educators should opt for outdoor space to conduct kinesiological activities.

This paper examines the attitudes and views of preschool teachers, with the aim of achieving a better understanding of the factors that support or limit outdoor kinesiological activities for children of early and preschool age. The results of the research showed that teachers' own beliefs and conditions in a kindergarten have the greatest influence on the decision to exercise with children outdoors. The majority of respondents generally strongly agree with the importance of conducting kinesiology culture outdoors, yet the results show a lower assessment of implementation.

Key words: early and preschool education, kinesiological activities, attitudes of teachers, physical education

1. UVOD

U današnje vrijeme raste zabrinutost zbog niske razine tjelesne aktivnosti i povezanih zdravstvenih problema u djece. Sjedilački način života u modernim društvima globalni je problem (WHO, 2016) i započinje rano u djetinjstvu. Kretanje, kao biološka čovjekova potreba uvelike izostaje u suvremenom načinu života (Sindik, 2009), kako kod djece tako i kod odraslih. Prema Petrić (2019) jedan od razloga može biti što djeca danas sve manje vremena provode u igri, a još manje u prirodi samostalno istražujući svijet oko sebe. Drugi negativan trend odnosi se na značajan pad funkcionalnih sposobnosti djece i mladih u Europi ali i Hrvatskoj gdje se predviđa da će svaka sljedeća generacija djece biti lošijih funkcionalnih sposobnosti od one prethodne (Gašparović i sur. 2017; Petrić 2016).

Poznato je da tjelesne aktivnosti u prirodi značajno doprinose pozitivnom razvoju i napretku antropoloških obilježja učenika, posebno aerobnih sposobnosti te značajno utječu na njihovu ukupnu dnevnu tjelesnu aktivnost (Novak Petrić Jurakić i Rakovac, 2014). Upravo tjelesne aktivnosti u prirodi u kojima dominira aerobna komponenta mogu značajno utjecati na smanjenje prekomjerne tjelesne mase i pretilosti (Petrić, Cetinić i Novak, 2010). Kontinuirano tjelesno vježbanje od najranije dobi može uravnotežiti rast i razvoj djeteta. Samim time organiziranje tjelesnog vježbanja na otvorenome, neovisno o vremenskim uvjetima imati će utjecaj na pozitivni razvoj funkcionalnih sposobnosti djece (Petrić, 2019). Iako je igra na otvorenom pozitivno povezana s dobrobiti djece, zdravljem, razvojem i učenjem, dječja se igra na otvorenome smanjila posljednjih godina (Kalpogianni, 2019).

Republika Hrvatska još uvijek službeno ne provodi kineziološke aktivnosti u prirodi, u planovima i programima tjelesne i zdravstvene kulture navedena cjelina ne postoji (Alić i sur., 2016.) Mnogi stručnjaci (Petrić, 2016) upravo ovu činjenicu smatraju odgovornom za negativne trendove antropoloških obilježja djece i mladih iako je dokazano da tjelesne aktivnosti u prirodi značajno doprinose pozitivnom razvoju i napretku antropoloških obilježja djece (Novak i sur. 2014).

Predškolsko dijete treba zadovoljiti osnovnu ljudsku potrebu za zdravim mentalnim i tjelesnim rastom i razvojem, uključujući kretanje kao jednu od najvažnijih potreba (Prskalo, Horvat i Hraski, 2013). U zadovoljavanju te potrebe kod djece rane i predškolske dobi najvažnija je uloga roditelja i odgojitelja (Blažević i sur., 2012.,

prema Prskalo i sur., 2013) stoga je važno u dječjem vrtiću primjereno zadovoljavati sve dječje potrebe pa tako i potrebu za kretanjem, koja je u toj dobi jedna od najvažnijih.

Ovim radom željelo se ispitati stavove i gledišta odgojitelja zaposlenih u dječjim vrtićima s ciljem postizanja boljeg razumijevanja čimbenika koji podržavaju ili ograničavaju različite kineziološke aktivnosti na otvorenom djece rane i predškolske dobi.

1.1. Vrste kinezioloških aktivnosti za djecu rane i predškolske dobi

Kineziološke aktivnosti u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju predstavljaju različite vrste tjelesnog vježbanja za djecu rane i predškolske dobi koje proizlaze znanstvenih i stručnih spoznaja kineziološke metodike. Svrha im je osigurati motoričku pismenost djece kako bi se omogućio cjelovit i planski utjecaj na njihovu motoriku i optimalan razvoj antropoloških obilježja (Petrić, 2019). U ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju trenutno razlikujemo slijedeće vrste kinezioloških aktivnosti: tjelesni odgoj, poticajno tjelesno vježbanje, jutarnje tjelesno vježbanje, tjelesno aktivne pauze, tjelesno vježbanje s roditeljima, šetnja, izlet, zimovanje, ljetovanje i sportski trening (Petrić, 2019).

Temelj tjelesnog vježbanja u ustanovama ranog i predškolskog odgoja jest aktivnost tjelesnog odgoja pomoću koje dijete izgrađuje temelje opće kineziološke kulture ali koje je ujedno priprema djeteta za složenije tjelesno vježbanje (Petrić, 2016). Poticajno tjelesno vježbanje odgojitelji indirektno potiču različitim materijalima koje postavljaju u prostoru. Dijete tako samostalno i prirodno započinju izvoditi motoričke sadržaje, a koje za svrhu ima djetetovo zadovoljavanje osnovne (biotičke) potrebe za kretanjem. Jutarnje tjelesno vježbanje stvoriti će pozitivno ozračje u skupini i doprinijeti lakšem uključivanju djece u aktivnosti predviđene u određenom danu. Tjelesno aktivne pauze omogućuju aktivni odmor djetetu tijekom odgojno obrazovnog procesa i sprječavaju daljnji rast umora. Tjelesno vježbanje s roditeljima u ustanovi ranog i predškolskog odgoja u kontekstu kinezioloških aktivnosti prije svega za svrhu ima edukaciju roditelja o načinim provođenja kvalitetnog slobodnog vremena u pokretu s vlastitom djecom. Šetnje omogućuju djeci organizirani boravak i kretanje na

svježem zraku u trajanju od minimalno 15 min ili 500 m. Izletom se integriraju gotova sva područja u odgojno obrazovnom sustavu. Mogu biti poludnevni, cjelodnevni ili višednevni. Zimovanje i ljetovanje organizirani su višednevni boravci u zimskim odnosno ljetnim uvjetima na otvorenome (Findak, 1995). Organizacijski su vrlo složeni te zahtijevaju kvalitetnu pripremu od odgojitelja. Sportski trening u ranom i predškolskom odgoju u ustanovi ranog i predškolskog odgoja odvija se integrirano u sportski program unutar redovitog programa ustanove ili kao sportski trening u specijaliziranim sportskim programima nakon redovitog programa ustanove i za svrhu ima usmjeravanje djece prema određenom sportu od najranije dobi.

Okruženje za realizaciju kinezioloških aktivnosti u ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja podrazumijeva zatvorene i otvorene prostore kao i opremu. Zatvoreni prostori su sportske dvorane, prilagođeni prostori za tjelesno vježbanje ili skupina dnevnog boravka djece. Otvoreni prostori kao što su vanjska igrališta i otvoreni tereni u sklopu ustanove, razne travnate površine, trim staze ili specifična mjesta kao što su šume, javne plaže i sl. mogu se primjenjivati za realizaciju kinezioloških aktivnosti (Petrić, 2019). Navedeni prostori potiču aktivnosti u prirodi koje mogu biti temelj za stvaranje navike redovitog i cjeloživotnog tjelesnog vježbanja (Alić, Petrić , Badrić, 2016).

1.2. Motorički sadržaji za realizaciju kinezioloških aktivnosti

Motorički sadržaji predstavljaju skup motoričkih znanja potrebnih za provedbu različitih tjelesnih aktivnosti. Gotovo se svi motorički sadržaji koji se provode u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju moraju temeljiti na biotičkim motoričkim znanjima (Petrić, 2019).

Biotička motorička znanja urođena su kretanja koja dijete počinje nagonski izvoditi . Biotička motorička znanja mogu se promatrati kroz četiri domene (Neljak, 2009) koje omogućuju: svladavanja prostora (puzanja, hodanja, trčanja, kotrljanja, kolutanja,...), svladavanje prepreka (preskoci, naskoci, provlačenja, penjanja,...), svladavanja otpora (dizanja, nošenja, višenja, povlačenja, guranja,...) te svladavanja baratanja predmetima (bacanja, hvatanja, primanja, ciljanja, gađanja,...). Za razvoj biotičkih motoričkih znanja nije potrebna nečija direktna poduka (Petrić, 2019) iako

je iznimno bitno da se prilikom razvoja biotičkih motoričkih znanja djeteta ne sputava u pokretima koje ima potrebu izvoditi jer to može dovesti do stagnacije motoričkog razvoja.

Za potrebe tjelesnog vježbanja biotička motorička znanja kineziološki prilagođavamo, nadograđujemo i podižemo na višu razinu zahtjevnosti koja na taj način poprimaju određene bazične strukture kinezioloških aktivnosti i djeca ih više ne mogu izvoditi bez podrške odgojitelja (Petrić, 2019). Primjeri osmišljenih kinezioloških prilagođenih biotičkih znanja iz domene svladavanja prostora bile bi hodanje po različitim podlogama, trčanje na različite načine uz glazbu, puzanje ležeći na trbuhu s loptom, kolut naprijed niz kosinu i sl. Primjeri iz domene svladavanja prepreka bile bi skakanje sunožno u različitim smjerovima, provlačenje kroz obruč, prelaženje prepreke na različite načine i sl., iz domene svladavanja otpora: dizanje i nošenje lopte, ljuljanje višenjem na užetu i sl. Primjeri osmišljenih kinezioloških prilagođenih biotičkih motoričkih znanja iz domene baratanja predmetima odnose se na kotrljanje lopte rukom, udarci lopte nogom, bacanje lopte rukama u označeni prostor itd. Kineziološki prilagođena motorička znanja podložna su učenju (Neljak, 2013) te se njihovo poučavanje odvija prema slijedećim fazama: faza usvajanja motoričkog znanja, faza usavršavanja motoričkog znanja, faza stabilizacije motoričkog znanja i faza automatizacije motoričkog znanja. Kineziološki prilagođena biotička motorička znanja sastavni su dio kinezioloških igara za djecu rane i predškolske dobi. Posebno su značajne one igre koje se mogu definirati kao skup različitih motoričkih znanja potrebnih za smisleno ostvarenje određenog cilja (Petrić, 2019) .

1.3. Uloga odgojitelja u provedbi kinezioloških aktivnosti na otvorenome

Odgojitelji su prve osobe koje provode aktivnosti i nositelji su, organizatori i rukovoditelji u tjelesnom i zdravstvenom odgojno – obrazovnom području (Prskalo, Findak, Neljak, 2007) i imaju veliki utjecaj na stjecanje i promoviranje navika sustavnog tjelesnog vježbanja i pozitivnog stava prema aktivnom načinu života. Odgojitelji imaju mogućnosti, znanja i načine kako implementirati tjelesnu aktivnost, poboljšati motoričke sposobnosti i promovirati zdrav način života velikom broju djece iz raznih socio – ekonomskih skupina (Dvorski, 2013).

Kada god mikroklimatski uvjeti dozvoljavaju odgojitelj bi se trebao odlučiti na vanjski prostor za realizaciju kinezioloških aktivnosti , po mogućnosti na prirodnim površinama (livada, šuma, voda, snijeg i dr.) (Petrić, 2019) . Ovako će dijete lakše povezati svoje slobodno vrijeme s kretanjem i boravkom u prirodi što je zapravo i jedna od temeljnih kompetencija koje dijete treba steći kineziološkim aktivnostima. Hoće li se i u kojoj mjeri odgojitelj odlučiti za provedbu različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenom, ovisit će o odgojiteljevim stručnim kompetencijama, osobinama ličnosti, postupcima vrijednostima, stavovima uvjerenjima, pedagoškoj kulturi, shvaćanju i pripremanju poticajnog okruženja za učenje (Petrović – Sočo i sur., 2013.).

2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA

Iveković (2018) u svom istraživanju *Stavovi odgojitelja o dječjim tjelesnim aktivnostima* analizira stavove odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima i to s obzirom na mjesto zaposlenja, tj. rada, dob , dužinu radnog iskustva te osobnog iskustva ozljede. U istraživanju se koristio anketni upitnik sa česticama koje su se odnosile na tjelesne aktivnosti djece – puzanje, trčanje, penjanje skakanje i hodanje. Zaključno, kod zaposlenih odgojitelja njihova dob te jesu li ili nisu imali iskustvo vlastite ozljede značajno ne utječe na razlikovanje stavova odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima djece. Na razlikovanje stavova odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima djece može značajno utjecati dužina radnog iskustva i mjesto njihova zaposlenja, odnosno jesu li zaposleni u vrtiću u gradu ili su zaposleni u nekom manjem mjestu.

Autori Horvat i Morandini-Plovanić (2002) proveli su istraživanje, u 33 vrtića u 11 županija Hrvatske, kojim su željeli utvrditi koliko djeca vježbaju u okviru dječjih vrtića. Pitanja su bila usmjerena na materijalne uvjete u vrtićima te na obujam vježbanja u koje su djeca uključena. Rezultati su izneseni u radu *Materijalni uvjeti i opseg tjelesnog vježbanja u vrtićima*. Zaključili su da je nužno uvesti promjene u provedbu tjelesnih aktivnosti u dječjim vrtićima koje bi smanjile negativan trend razvoja antropoloških karakteristika kod djece predškolske dobi.

Dvorski i sur. (2015) proveli su istraživanje čiji je cilj bio ispitati stavove odgojitelja o provođenju tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskim ustanovama i potom

utvrditi postoji li razlika u stavovima o provođenju s obzirom na njihov stupanj obrazovanja. Svoje su rezultate iznijeli u radu *Stavovi odgojitelja o provođenju kineziološke kulture u vrtićima s obzirom na njihov stupanj obrazovanja*. Rezultati istraživanja pokazuju raskorak između profesionalnih i osobnih uvjerenja odgojitelja i djelovanja u praksi. Većina se ispitanika slaže s važnošću provođenja tjelesnih aktivnosti u dječjem vrtiću ali ispitanici s višim stupnjem obrazovanja imaju nižu procjenu provođenja.

Šumanović, Tomac i Košutić (2015) u radu *Stavovi razrednih učitelja o poteškoćama u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture* iznose rezultate istraživanja provedenog na uzorku od 201 učitelja razredne nastave Osječko-baranjske županije. Cilj je istraživanja bio procijeniti stavove razrednih učitelja o uvjetima rada te kompetencijama učitelja kao mogućim uzrocima poteškoća u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture u nižim razredima osnovne škole i poželjne promjene u uvjetima njihova rada. Rezultati pokazuju da najveće poteškoće učiteljima stvaraju materijalni uvjeti, stoga na prvom mjestu za poboljšanje rada predlažu poboljšanje materijalnih uvjeta za rad. Također, većina učitelja smatra da je potrebno stvoriti uvjete za svakodnevnu provedbu tjelesnih aktivnosti.

Istraživačka studija autorice Kalpogianni (2019) *Why are the children not outdoors? Factors supporting and hindering outdoor play in Greek public day-care centres* na uzorku od 662 odgojitelja ispitala je stavove i uvjerenja odgojitelja vezanih uz igru na otvorenom. Pokazalo se da djeca na otvorenom provode kratko vrijeme iako je većina odgojitelja izjavila da bi djeca trebala provoditi više vremena igrajući se vani. Najvažniji aspekt dječje igre koju su odgojitelji identificirali bio je 'Ne ozlijediti se', što ukazuje na moguću percepcija igre na otvorenom kao rizik za dječju sigurnost. Identificirani su ozbiljni problemi u vezi s materijalnim okruženjem na otvorenom, a odgajatelji su naveli da je nedostatak odgovarajućeg vanjskog prostora glavni faktor koji sprečava igru djece na otvorenom, a slijede njihova zabrinutost za zdravlje i sigurnost. Glavno pitanje koje se događa tijekom igre, prepoznala je većina odgajatelja, a odnosi se na dječje sukobe i negativna ponašanja. Ovo otkriće moglo bi se povezati s problemima koja se odnose na kvalitetu materijalnog okruženja i dostupnih materijala, koji su također identificirani kao glavni čimbenici koji bi mogli olakšati dječju igru na otvorenom, zajedno s ulogom odgajatelja u aktivnostima na otvorenom.

U međunarodnoj znanstvenoj studiji autora Sandseter, Cordovil, Løge Hagen i Lopes *Barriers for Outdoor Play in Early Childhood Education and Care (ECEC) Institutions: Perception of Risk in Children's Play among European Parents and ECEC* (2019) provedena u okviru Erasmus KA2 projekta „Kretanje i učenje na otvorenom“ u koju je bilo uključeno pet predškolskih ustanova iz Hrvatske, Estonije, Grčke, Norveške i Portugala istraživala se percepcija i postupci odgojitelja i roditelja vezanih uz igru djece na otvorenome. Sve su predškolske ustanove bile smještene u urbanim područjima i imale su vanjski prostor za igru djece. U istraživanju je sudjelovalo 32 odgojitelja i 184 roditelja. Rezultati istraživanja pokazali su da vlastita uvjerenja odgojitelja i uvjeti u vrtiću imaju najveći utjecaj na donošenje odluke o puštanju djece da se igraju vani. Norveški odgojitelji vide najmanje prepreka kada se govori o provođenju aktivnosti na otvorenom, a Norveška je i zemlja u kojoj djeca provode najviše vremena igrajući se vani, dok je Grčka na zadnjem mjestu sa ukupnim vremenom od 1,5 sata boravka na otvorenom od ukupnog boravka djeteta u vrtiću.

Iz dosadašnjih istraživanja može se zaključiti da je provedba tjelesnih aktivnosti djece predškolske dobi u vrtićima skromna i nedovoljno kontinuirana. Nadalje, ograničavajući je broj znanstvenih istraživanja koji se mogu naći o stavovima i percepciji odgojitelja koja se konkretno odnose na primjenu kinezioloških aktivnosti na otvorenom u ustanovama ranog i predškolskog odgoja. To i jesu razlozi odabira teme ovoga diplomskog rada.

3. METODE RADA

3.1. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je ispitati stavove i gledišta odgojitelja zaposlenih u dječjim vrtićima s ciljem postizanja boljeg razumijevanja čimbenika koji podržavaju ili ograničavaju kineziološke aktivnosti na otvorenom djece rane i predškolske dobi.

3.2. Zadaci istraživanja

U skladu s navedenim ciljem definirani su i zadaci kako bi se utvrdile prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenome, doznalo što utječe na odluku odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenome, kako bi se ispitalo provode li odgojitelji sat tjelesnog odgoja na otvorenom i uolikoj mjeri i pokazala sklonost odgojitelja prema provedbi različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenom.

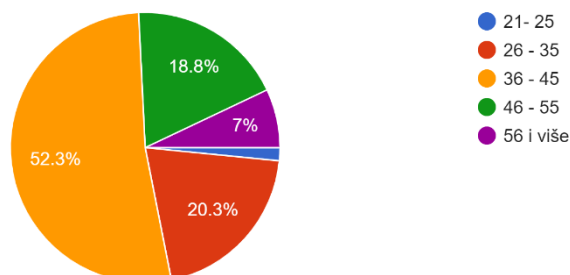
3.3. Uzorak ispitanika i varijabli

U istraživanju je korišten online anketni upitnik, u dijelu anketnog upitnika koji se odnosi na prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenome anketni upitnik djelomično je preuzet od Sandseter i sur. (2019). U anketnom upitniku korištena je Likertova petostupanjaska skala. Ponuđenih pet kategorija su: 1 – u potpunosti se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se i 5 – u potpunosti se slažem. 9 čestica procjenjuje *korisnost kinezioloških aktivnosti na otvorenom*, a 7 čestica *provedbu različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenome* u odgojno obrazovnom radu odgojitelja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Na postavljena pitanja odgovarano je označavanjem odgovarajućeg kružića.

Istraživanje je provedeno *online* na internetu sa 128 odgojitelja rane i predškolske dobi u dobi od 21 do 56 i više godina. Najveći dio ispitanika 52,3% je u dobi od 36 – 45 godina (N=67). U dobi od 26- 35 sudjelovalo je 20,3% odgojitelja (N=26), 18,8% odgojitelja je u dobi od 46 - 55 godina (N=24). Odgojitelja u dobi 56 i više godina je

7% (N=9) i 1,6% odgojitelja (N=2) u dobi od 21 do 25 godina (dijagram 1.). Prema spolu 4 je odgojitelja muškog spola , a 124 odgojitelja je ženskog spola.

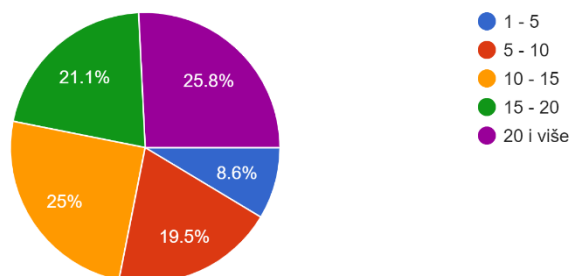
Vaša dob:
128 responses



Dijagram 1. Dob ispitanika

U odnosu na godine radnog iskustva 25,8% odgojitelja ima 20 i više (N=33), 25% od 10 – 15 (N=32) godina radnog iskustva, od 15 – 20 njih 21,1% (N=27), 19,5% ima od 5 – 10 (N=25) te od 1 – 5 8,6% odgojitelja (N=11) (dijagram 2).

Godine radnog iskustva:
128 responses



Dijagram 2. Godine radnog iskustva ispitanika

Uzorkom varijabli pokrivena su četiri područja ispitivanja. Prva se skupina sastoji od nominalnih varijabli koje opisuju socio-demografska obilježja ispitanika (dob, spol) te godine radnog iskustva. Druga se skupina sastoji od kategorijskih varijabli kojima se željelo doznati u kojoj mjeri odgojitelji provode sat tjelesne i zdravstvene kulture na otvorenome, zatim koliko je odgojitelja pohađalo neku od edukacija iz područja kinezioloških aktivnosti za djecu rane i predškolske dobi te posjeduje li dječji vrtić u

kojima rade sportsku dvoranu. Treća skupina varijabli procjenjuje stavove odgojitelja koji se odnose na moguće prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenome za što je postojala mogućnost višestrukog odabira. Četvrta skupina varijabli procjenjuje stavove odgojitelja prema korisnosti odnosno provedbi različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenome u ustanovi ranog i predškolskog odgoja.

3.4. Način prikupljanja i obrade podataka

Anketa je provedena tijekom srpnja 2020. godine. Odgojitelji su prije anketiranja bili upoznati s načinom ispunjavanja ankete, te su zamoljeni da samostalno i iskreno odgovaraju na anketna pitanja obzirom da je anketa anonimna. Vrijeme za ispunjavanje anketnog upitnika nije bilo ograničeno, no u prosjeku je trajalo 5 minuta.

Dobiveni su rezultati podvrgnuti statističkim procedurama. Utvrđene su frekvencije odgovora; kategorizacija nominalnih varijabli, socio-demografska obilježja. Izračunati su postoci odgovora po kategorijama pojedinih varijabli. Rezultati su prikazani dijagramima.

3.5. Hipoteze

H1: Odgojitelji s iskustvom smatraju kako djeca trebaju vježbati na otvorenom;

H2: Odgojitelji koji su zaposleni u dječjem vrtiću koji nema dvoranu češće provode sat tjelesnog odgoja na otvorenome;

H3: Odgojitelji koji su pohađali neku od edukacija ili seminara iz područja kinezioloških aktivnosti za djecu rane i predškolske dobi u većem omjeru provodi poticajno tjelesno vježbanje na otvorenom;

H4: Stariji odgojitelji skloniji su organiziranju povremenog tjelesnog vježbanja s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom.

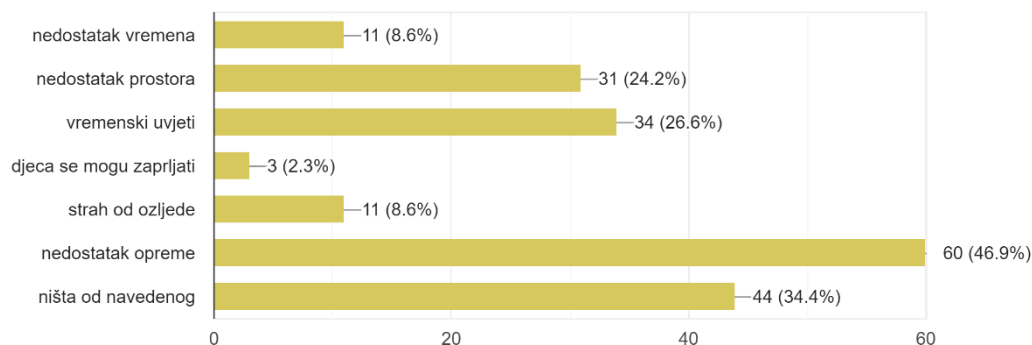
4. REZULTATI I RASPRAVA

Na pitanje „ Koje su po Vašem mišljenju prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenome“ (dijagram 3.) odgojitelji su odgovorili na sljedeći način: prepreku nedostatak opreme označili su u najvećem omjeru (46,9%), zatim prepreku vremenski uvjeti (26,6%), slijedi nedostatak prostora (24,2%), nedostatak vremena (8,6%), strah od ozljede (8,6%) te u najmanjoj mjeri djeca se mogu zaprljati (2,3%). Da prepreka za provođenje kinezioloških aktivnosti nema, smatra 34,4% odgojitelja.

Prema Sandseter (2019) u većini istraživanja koja su se bavila tematikom boravka djece na otvorenome u predškolskim ustanovama pokazalo se da je jedan od najčešćih razloga za smanjenje vremena boravka djece na otvorenom upravo strah od ozljede, ipak to ovdje nije slučaj. U dosadašnjim istraživanjima, materijalne uvjete, nedostatak opreme ili nedostatak prostora odgojitelji najčešće navode kao prepreke za igru na otvorenom (Kalpogianni, 2019) .

Koje su po Vašem mišljenju prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom?
(moguće više odgovora)

128 responses

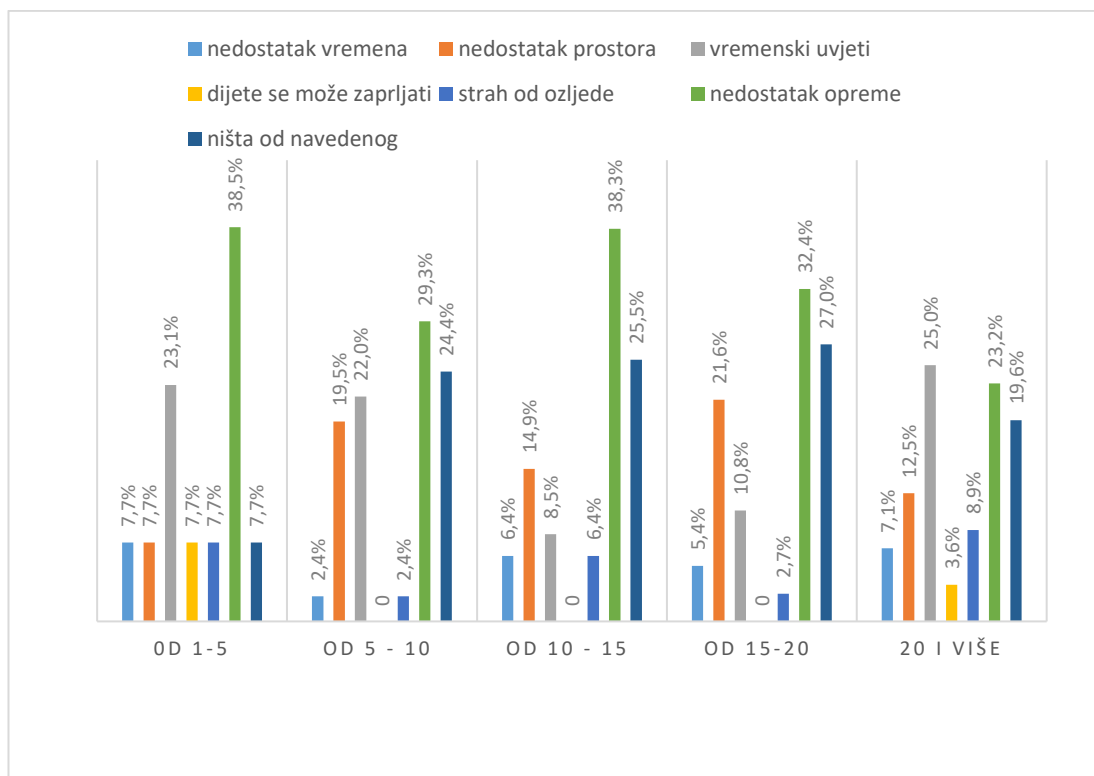


Dijagram 3. Prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom

Analizom podataka (dijagram 4.) utvrdilo se da odgojitelji od 15 -20 godina radnog iskustva (N=27) u najvećoj mjeri smatraju da ne postoje prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom (27,0%); 25,5% odgojitelja od 10 -15 godina radnog iskustva (N=32), 24,4% odgojitelja sa 5-10 godina radnog iskustva (N=25) ,

19,6% odgojitelja sa 20 i više godina radnog iskustva (N=33), a najmanje ih smatra da prepreka za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom nema (7,7%) sa 1 -5 godina radnog iskustva (N=11).

Ova analiza pokazuje da se svi odgojitelji sa više od 5 godina radnog iskustva u sličnom omjeru smatraju da nema prepreka za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom od onih sa manje od 5 godina radnog iskustva (7,7%).



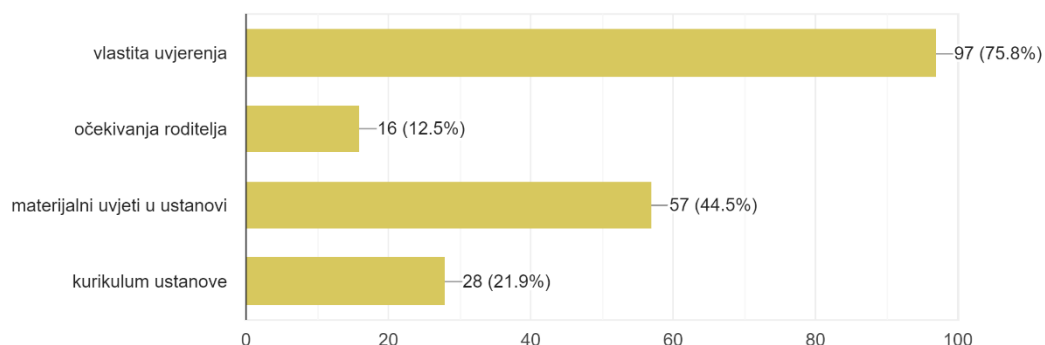
Dijagram 4. Prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom prema godinama radnog staža odgojitelja

Na pitanje „ Po Vašem mišljenju, što utječe na odluku o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenome“ (dijagram 5.) gdje je postojala mogućnost označavanja više odgovora, 97 puta (75,8%) odgojitelji su označili „vlastita uvjerenja“; „materijalni uvjeti u ustanovi „označeni su 57 puta (44,5%); „kurikulum ustanove“ 28 puta (21,9%) i „očekivanja od roditelja“ označeno je u najmanjoj mjeri (12,5%). Ovi rezultati potvrđuju činjenicu da vlastita uvjerenja odgojitelja, a zatim i materijalni uvjeti u ustanovi (Kalpogianni, 2019), u najvećoj mjeri utječu na pružanje kinezioloških aktivnosti na otvorenome. Uspjeh u provedbi kinezioloških aktivnosti

na otvorenom ali i i općenito u radu s djecom najviše ovisi o odgojitelju te je pozitivno da su ispitanici svjesni da su upravo njihova uvjerenja i inicijativa prvi korak koji doprinosi napretku djece i njihova razvoja.

Po Vašem mišljenju, što utječe na odluku o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom?
(moguće više odgovora)

128 responses



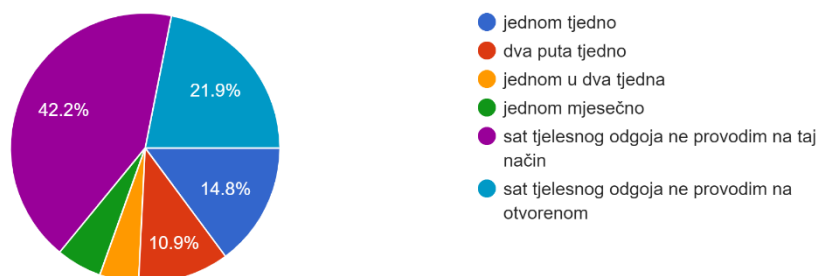
Dijagram 5. Utjecaj na odluku odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom

Na pitanje „Koliko često s djecom provodite sat tjelesnog odgoja (uvodni, pripremni, glavni A, glavni B i završni dio) na otvorenom ? (dijagram 6.) “ 128 odgojitelja odgovorilo je na sljedeći način. Najviše ispitanika (42,2%) sat tjelesnog odgoja ne provodi na taj način. Sat tjelesnog odgoja uopće ne provodi na otvorenom 21,9% odgojitelja , jednom tjedno ih provodi 14,8%, dva puta tjedno 10,9%, jednom mjesečno 5,5%, i jednom u dva tjedna ih provodi 4,7%.

Sat tjelesnog odgoja trebao bi biti temelj tjelesnog odgoja u ustanovama ranog odgoja koja sustavno i planski utječe na cjelokupni organizam djece (Petrić, 2019). Rezultati istraživanja su zabrinjavajući jer se većina ispitanih (42,2%) izjasnila da sat tjelesnog odgoja ne provodi na taj način, a dokazano je kako se navedenim pristupom (uvodni, pripremni, glavni A, glavni B i završni dio) aktivnost tjelesnog odgoja može uspješno provoditi sa svom djecom rane i predškolske dobi (Petrić i sur. 2018).

Koliko često s djecom provodite sat tjelesnog odgoja (uvodni, pripremni, glavni A, glavni B i završni dio) na OTVORENOM?

128 responses



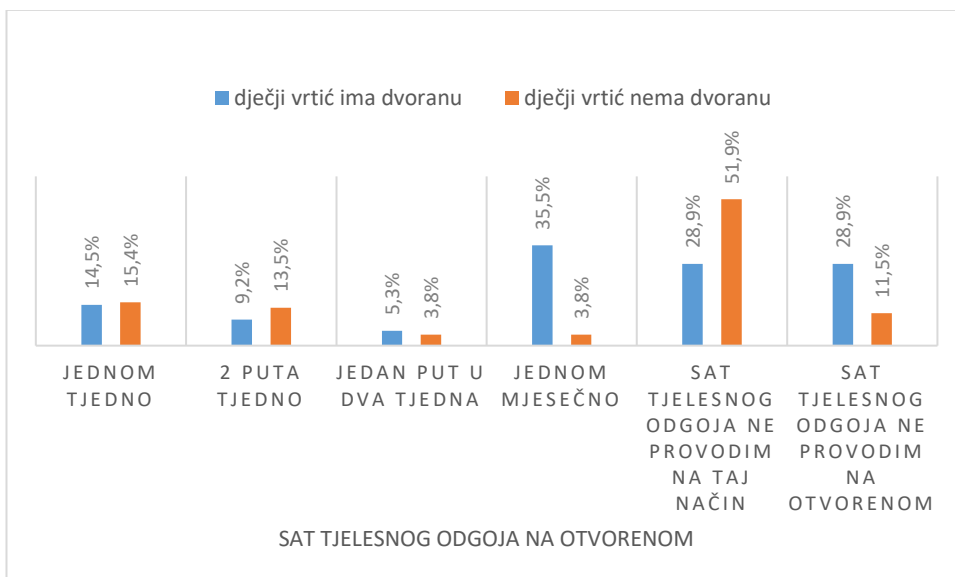
Dijagram 6. Sat tjelesnog odgoja na otvorenom

Istraživanjem se željelo se utvrditi provode li odgojitelji koji su zaposleni u dječjem vrtiću koji nema dvoranu češće sat tjelesnog odgoja na otvorenom. Ukupan omjer odgojitelja koji je zaposlen u dječjem vrtiću koji ima dvoranu jest 76 (59,4%) i onih koji su zaposleni u dječjem vrtiću koji nema dvoranu je 52 (40,6%).

Analiza podataka pokazala je da odgojitelji sat tjelesnog odgoja na otvorenom provode jednom tjedno u postotku od 14,5% u dječjim vrtićima koji imaju dvoranu i 15,4% odgojitelja koji rade u vrtiću koji nemaju dvoranu. Sat tjelesnog odgoja na otvorenom provode dva puta tjedno 9,2% odgojitelja u vrtićima koji imaju dvoranu i 13,5% odgojitelja iz vrtića koji nemaju dvoranu. Jednom u dva tjedna 5,3% odgojitelja iz dječjih vrtića koji nemaju dvoranu i 3,8% odgojitelja iz dječjih vrtića koji nemaju dvoranu provode sat tjelesnog odgoja na otvorenom. Jednom mjesečno sat tjelesnog odgoja na otvorenom provodi 35,5% odgojitelja iz dječjih vrtića koji nemaju dvoranu i 3,8% odgojitelja iz dječjih vrtića koji nemaju dvoranu. Sat tjelesnog odgoja na otvorenom ne provodi 28,9% odgojitelja iz dječjih vrtića koji imaju dvoranu te 11,5 % odgojitelja iz dječjih vrtića koji nemaju dvoranu.

Zanimljivo je da od ukupnog broja odgojitelja koji su sudjelovali u istraživanju, njih 54 (42,2%) ,sat tjelesnog odgoja (uvodni, pripremni, glavni A, glavni B, završni dio) ne provodi na taj način, 28,9% odgojitelja iz dječjih vrtića koji imaju dvoranu i 51,9% odgojitelja iz vrtića koji nemaju dvoranu ne provode sat tjelesnog odgoja na taj način (dijagram 7).

Ova analiza pokazala je da se odgojitelji koji su zaposleni u dječjem vrtiću koji nema dvoranu u nešto većem omjeru odlučuju za provođenje sata tjelesnog odgoja na otvorenom jednom tjedno i dva puta tjedno, od odgojitelja koji su zaposleni u dječjim vrtićima koji imaju sportsku dvoranu.

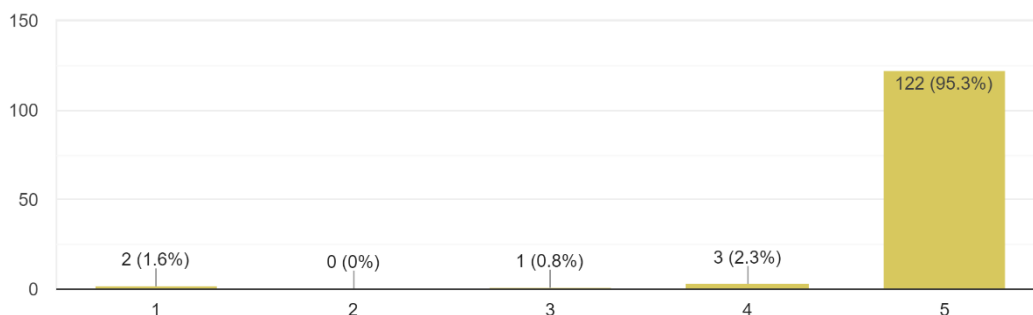


Dijagram 7 : Provođenje sata tjelesnog odgoja na otvorenom s obzirom ima li ustanova sportsku dvoranu ili ne

Rezultati stavova 128 odgojitelja prema korisnosti provođenja kinezioloških aktivnosti na otvorenome pokazali su sljedeće rezultate. Dijagram 8. prikazuje stavove odgojitelja prema tvrdnji „Smatram da djeca trebaju provoditi više vremena na otvorenom“. Može se vidjeti da se 95,3% ispitanika izrazito slaže sa ovom tvrdnjom.

Smatram da djeca trebaju provoditi više vremena na otvorenom.

128 responses

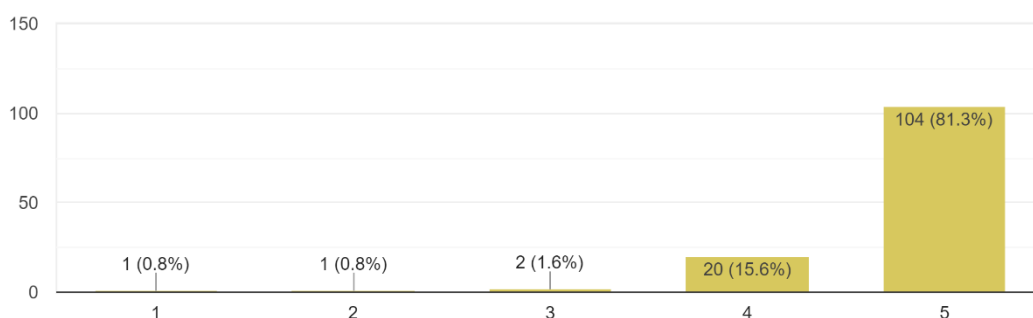


Dijagram 8. Djeca trebaju provoditi više vremena na otvorenom

Sa tvrdnjom „ Kad god vremenski uvjeti dozvoljavaju za realizaciju kinezioloških aktivnosti treba se odlučiti za vanjski prostor“ (dijagram 9.) većina odgojitelja (81,3%) izrazito se slaže ili se slaže (15,6%). Samo su pojedinci stava niti se slažem, niti se ne slažem (1,6%), ne slažem se (0,8%) i izrazito se ne slažem (0,8%).

Kad god vremenski uvjeti dozvoljavaju za realizaciju kinezioloških aktivnosti treba se odlučiti za vanjski prostor.

128 responses

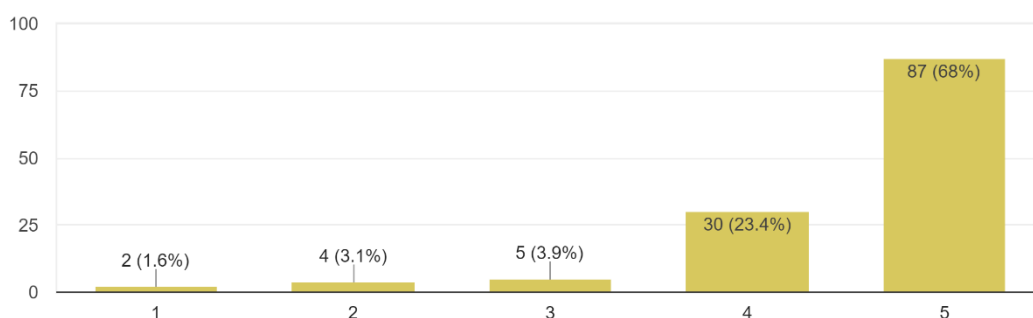


Dijagram 9. Kada vremenski uvjeti dozvoljavaju za realizaciju kinezioloških aktivnosti treba se odlučiti za vanjski prostor

Prema dijagramu 10. može se vidjeti da se većina odgojitelja izrazito slaže (68%) ili se slaže (23,4%) sa tvrdnjom „Organizacija kinezioloških aktivnosti može se realizirati na specifičnim mjestima kao što su šuma, voda, snijeg, led i sl.“

Organizacija kinezioloških aktivnosti može se realizirati na specifičnim mjestima kao što su šuma, voda, snijeg, led i sl.

128 responses

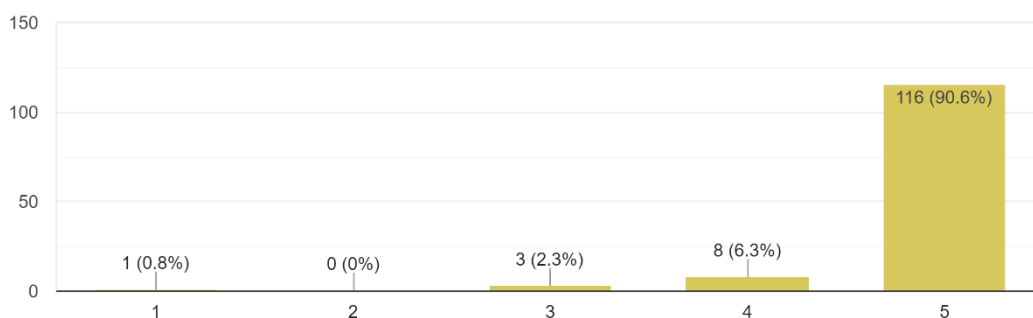


Dijagram 10. Realizacija kinezioloških aktivnosti na specifičnim mjestima (šuma, snijeg, led i sl.)

S tvrdnjom „Djeci treba omogućiti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. brzo trčati, puzati, kotrljati se, kolutati“ (dijagram 11.) izrazito se slaže velika većina ispitanih odgojitelja (90,6%) što potvrđuje da su odgojitelji svjesni važnosti poticanja djece na aktivnosti u kojima se savladava prostor na različitim vrstama podloga, nagiba i smjerova (Neljak, 2009).

Djeci treba omogućiti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. brzo trčati, puzati, kotrljati se, kolutati..

128 responses

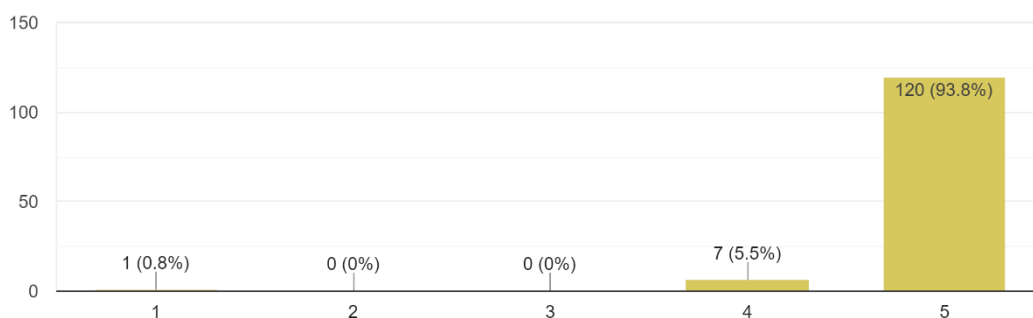


Dijagram 11. Svladavanje prostora

Iz dijagrama 12. koji prikazuje rezultate stavova za tvrdnju „Djeci treba dozvoliti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. bacati, ciljati, gađati...nekim rekvizitom“ također je vidljivo da se gotovo svi odgojitelji izrazito slažu (93,8%) sa ovom tvrdnjom ili slažu (5,5%).

Djeci treba dozvoliti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. bacati, ciljati, gađati,...nekim rekvizitom.

128 responses

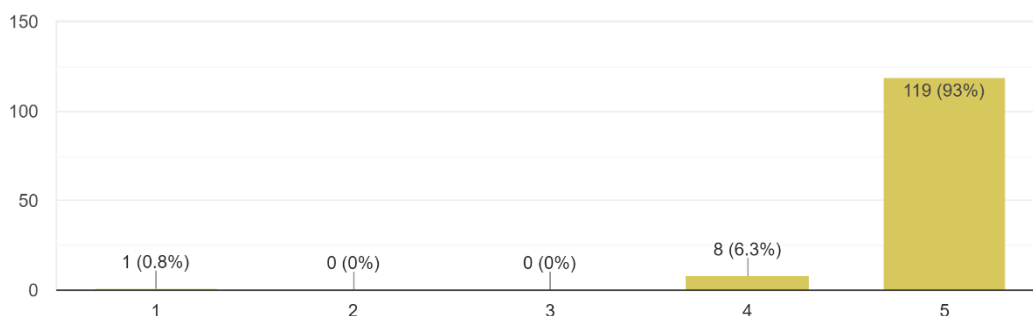


Dijagram 12. Svladavanje baratanja predmetima

Dijagram 13. prikazuje rezultate za tvrdnju „Djeci treba omogućiti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. preskakati prepreke, provlačiti se, penjati se..“ Gotovo se svi ispitanici izrazito slažu (93%) ili slažu(6,3%) a samo se jedan odgojitelj izrazito ne slaže sa ovom tvrdnjom.

Djeci treba omogućiti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. preskakati prepreke, provlačiti se, penjati se...

128 responses

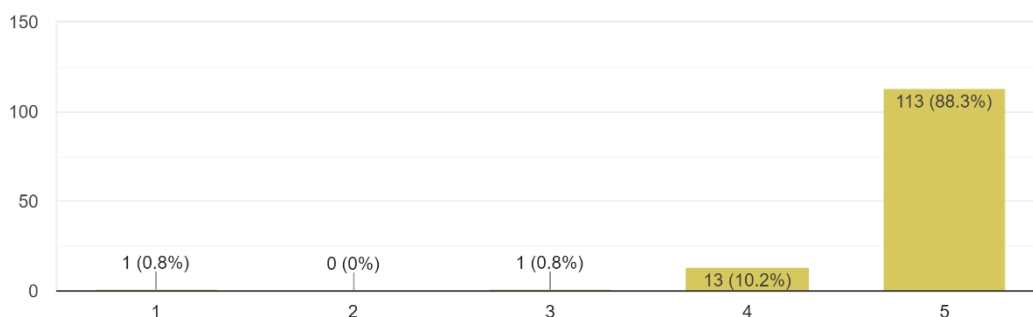


Dijagram 13. Svladavanje prepreka

Sa tvrdnjom „ Djeci treba dozvoiti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. ljuljanje višenjem na užetu, povlačenje konopa, guranje nekih predmeta..“ (dijagram 14.) izrazito se slaže 113 ispitanika (88,3%), slaže 13 (10,2%), 1 ispitanik se niti slaže niti ne slaže, 1 se izrazito ne slaže a nitko se ne slaže sa ovom tvrdnjom.

Djeci treba dozvolit aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. ljuljanje višenjem na užetu, povlačenje konopa , guranje nekih predmeta..

128 responses

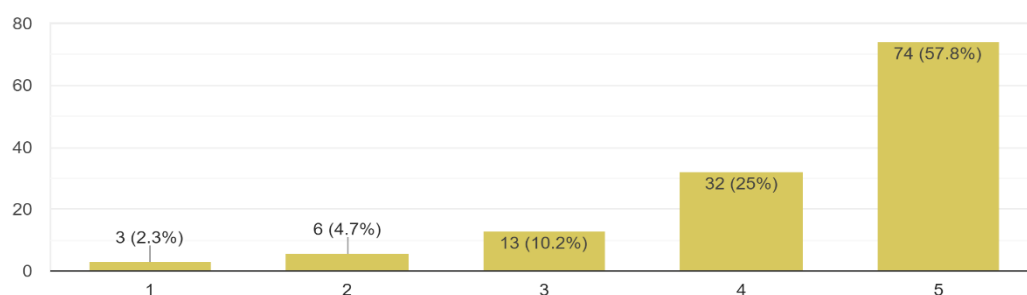


Dijagram 14. Svladavanje otpora

Rezultati stavova prema provedbi različitih kinezioloških aktivnosti s djecom na otvorenom pokazali su slijedeće rezultate.

Na tvrdnju „Rado provodim kineziološke aktivnosti s djecom na otvorenom“ (dijagram 15.) 74 odgojitelja (57,8%) je odgovorilo da se izrazito slaže, 32 (25%) da se slaže, 13 (10,2%) niti se slažem niti ne slažem, 6 (4,7%) se ne slaže i 3 (2,3%) da se izrazito ne slaže sa ovom tvrdnjom.

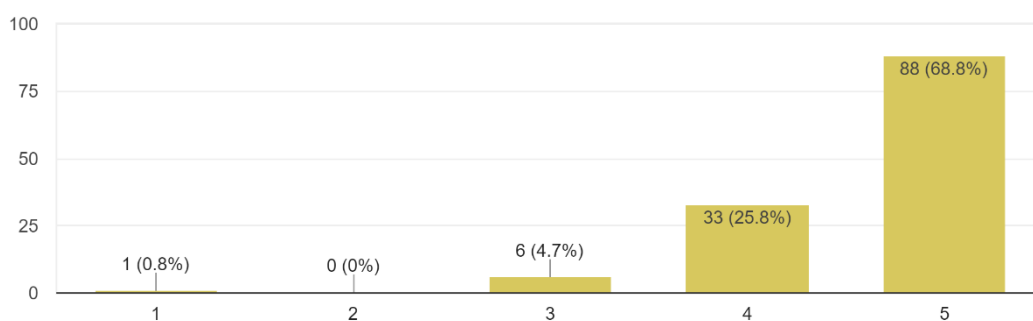
Rado provodim kineziološke aktivnosti s djecom na otvorenom.
128 responses



Dijagram 15. Sklonost odgojitelja prema provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom

S tvrdnjom „Smatram da skupina djece u kojoj radim voli kineziološke aktivnosti na otvorenome“ (dijagram 16.) 88 ispitanih odgojitelja (68,8%) se izrazito slaže, slaže se 33 odgojitelja (25,8%), 6 odgojitelja (4,7%) niti se slaže, niti ne slaže i jedan (0,8%) se izrazito ne slaže.

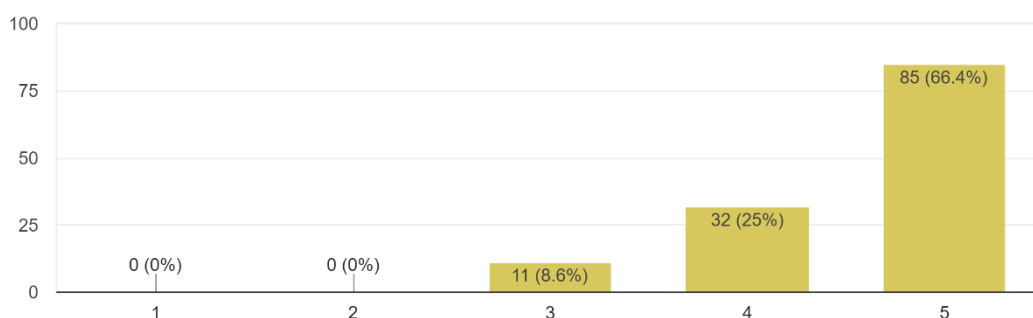
Smatram da skupina djece u kojoj radim voli kineziološke aktivnosti na otvorenome.
128 responses



Dijagram 16. Procjena interesa djece prema kineziološkim aktivnostima na otvorenom

S tvrdnjom „Kada god je moguće, organizacija jutarnjeg tjelesnog vježbanja treba se provoditi na otvorenim površinama“ izrazito se slaže 85 ispitanih odgojitelja (66,4%), slaže se 32 odgojitelja (25%) a njih 11 niti se slaže, niti ne slaže (8,6%). Izrazito je pozitivno što nitko od ispitanika nije odgovorio ne slažem se i izrazito se ne slažem (dijagram 17.). Gotovo svi autori pridaju posebnu važnost jutarnjem tjelesnom vježbanju i njegovim efektima koji se osim utjecaja na funkcionalne sposobnosti posebno odnose na vedro raspoloženje što konsolidira dječju skupinu i čini uspješniju bilo koju aktivnost kojoj prethodi (Kinkela i Marić, 2013). Ivanković (1988) ističe da bez obzira što je vrijeme tog organizacijskog oblika rada relativno kratko, njegovi efekti su nezamjenjivi, a posebno ako se ista aktivnost odvija na otvorenom.

Kada god je moguće, organizacija jutarnjeg tjelesnog vježbanja treba se provoditi na otvorenim površinama.
128 responses

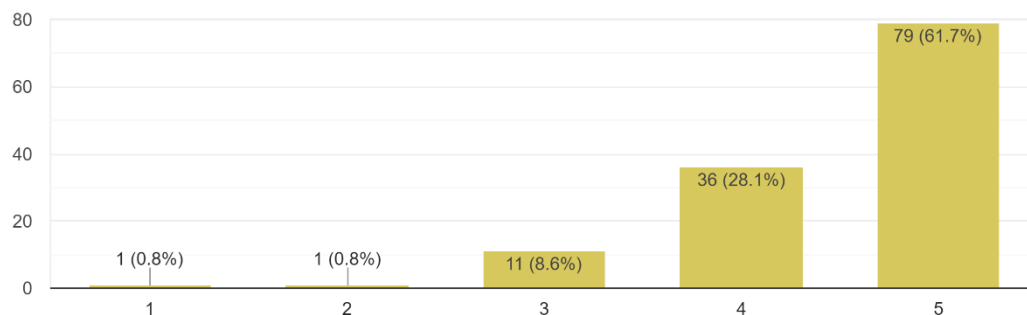


Dijagram 17 . Jutarnje tjelesno vježbanje na otvorenom

Dijagram 18. prikazuje rezultate stavova na tvrdnju „Redovito provodim pokretne igre na zraku“. Većina se odgojitelja (61,7%) izrazito slaže ili slaže (28,1%) sa ovom tvrdnjom. 11 ispitanika (8,6%) je odgovorilo niti se slažem, niti se ne slažem, ne slažem se 1 (0,8%) i 1 ispitanik (0,8%) izrazito se ne slažem.

Redovito provodim pokretne igre na zraku.

128 responses

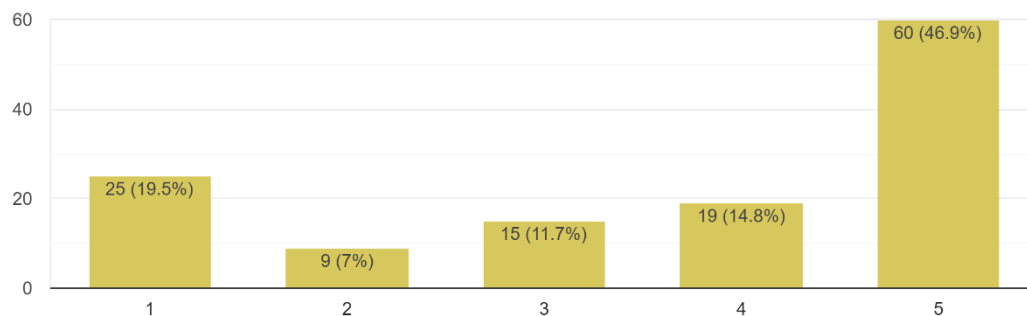


Dijagram 18. Pokretne igre na zraku

S tvrdnjom „Djecu vodim u šetnju van vrtića“ izrazito se slaže 60 ispitanika (46,9%), slaže se njih 19 (14,8%), 15 odgojitelja (11,7%) niti se slaže, niti se ne slaže, njih 9 (7%) se ne slaže i čak 25 ispitanih odgojitelja (19,5%) se izrazito ne slaže (dijagram 19).

Djecu vodim u šetnju van vrtića.

128 responses

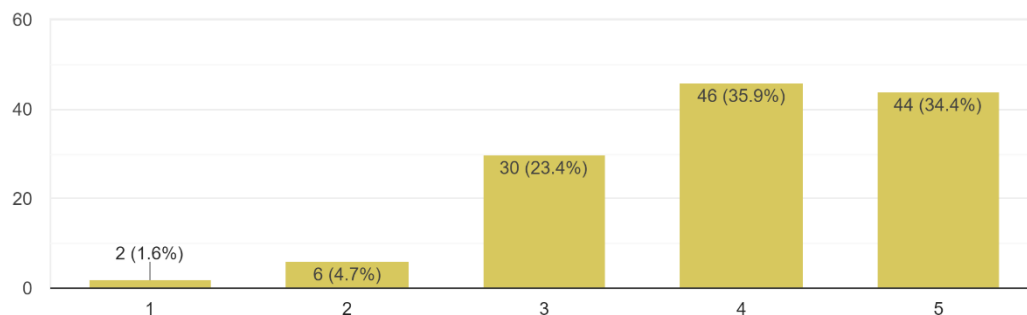


Dijagram 19. Šetnja van vrtića

Dijagram 20. prikazuje rezultate stavova na tvrdnju „ Djeci redovito osmišljam poticajno tjelesno vježbanje na otvorenome“. Većina ispitanika se izrazito slaže (34,4%) ili slaže (35,9%), njih 30 (23,4%) niti se slaže, niti se ne slaže, 6 ispitanika (4,7%) se ne slaže i 2 (1,6%) se izrazito ne slaže.

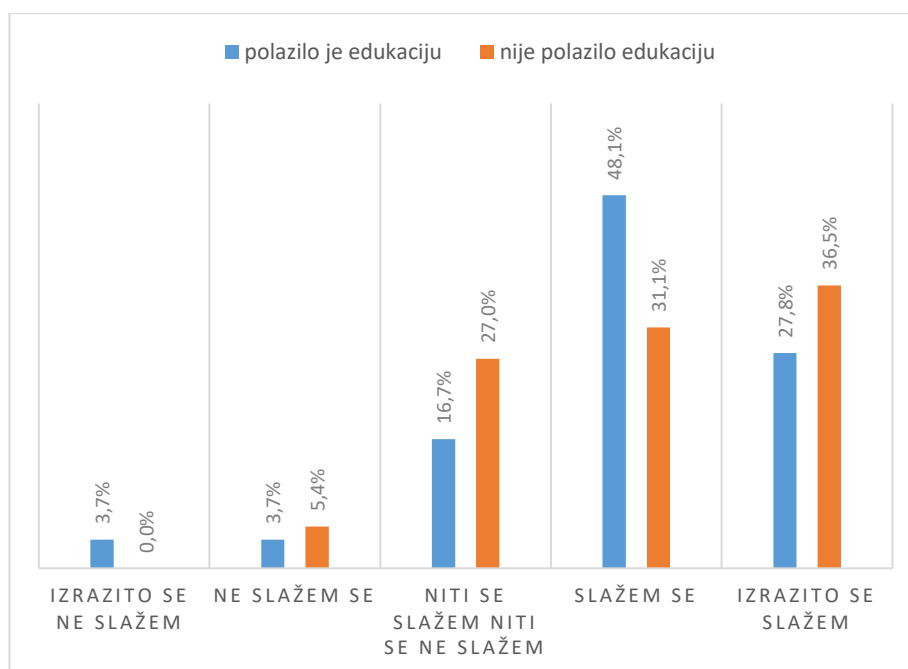
Djeci redovito osmišljam poticajno tjelesno vježbanje na otvorenome.

128 responses



Dijagram 20. Poticajno tjelesno vježbanje na otvorenom

Analizom podataka željelo se utvrditi provode li odgojitelji koji su pohađali neku od edukacija iz područja kinezioloških aktivnosti za djecu rane i predškolske dobi (N=47) u većoj mjeri aktivnosti poticajnog tjelesnog vježbanja na otvorenom. Rezultati ne pokazuju da postoji značajna razlika u stavu odgojitelja prema provođenju poticajnog vježbanja na otvorenom (Dijagram 21.)

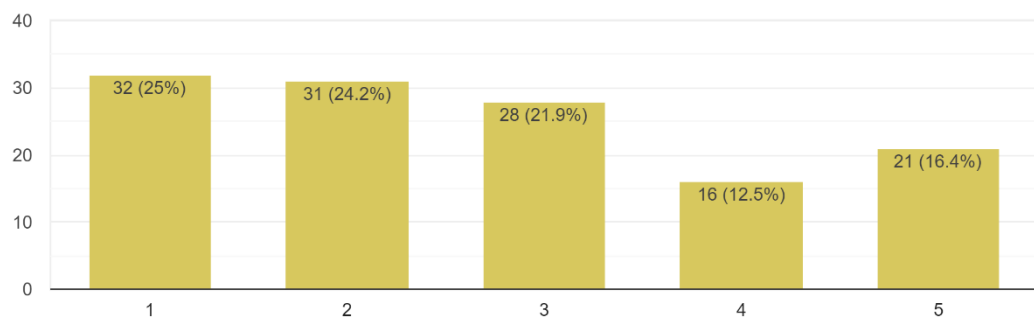


Dijagram 21. Poticajno tjelesno vježbanje na otvorenom u odnosu na dodatnu edukaciju odgojitelja

Dijagram 22. prikazuje rezultate stavova na tvrdnju „Povremeno organiziram tjelesno vježbanje s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom. Vidljivo je da su stavovi u većini negativni te se ispitanici izrazito ne slažu sa tvrdnjom (25%) ili se ne slažu (24,2%), 28 odgojitelja (21,9%) odgovorilo je niti se slažem, niti se ne slažem, njih 16 (12,5%) se slaže i 21 (16,4%) se izrazito slaže sa ovom tvrdnjom.

Važno je naglasiti da je svrha tjelesnog vježbanja s roditeljima u kontekstu kineziološke aktivnosti prije svega edukacija roditelja o načinima provođenja kvalitetnog slobodnog vremena u pokretu s vlastitom djecom i dobrobitima kojima doprinosi tjelesna aktivnost (Petrić, 2019). Razni su načini kako se organizirano tjelesno vježbanje može provoditi u ustanovi ranog odgoja, neke od njih su završna druženja kroz pokret, kineziološke igre, uz pomoć suvremene tehnologije i slično, a na odgojitelju je da na temelju svoje kreativnosti razvija takav oblik suradnje s roditeljima.

Povremeno organiziram tjelesno vježbanje s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom.
128 responses

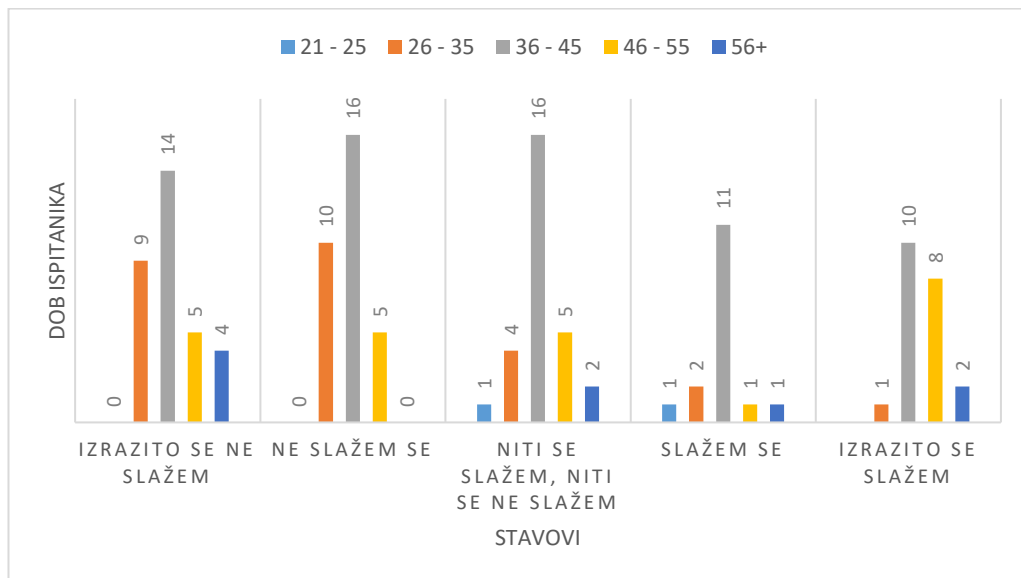


Dijagram 22. Tjelesno vježbanje s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom

Analiza stavova 128 ispitanika za tvrdnju „Povremeno organiziram tjelesno vježbanje s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom“ pokazala je sljedeće rezultate. Odgojitelji u dobi od 36 – 45 godina kojih je i najviše sudjelovalo u istraživanju (N=67) u jednakom se postotku ne slaže (23,9%) ili se niti slaže, niti ne slaže (23,9%) s ovom tvrdnjom. Nešto ih se manje (20,9%) ne slaže s tvrdnjom dok se njih 11 (16,4%) slaže i izrazito slaže 10 odgojitelja (14,9). Odgojitelji u dobi od 46 – 55 godina (N=24) u najvećem se omjeru izrazito slažu s navedenom tvrdnjom (33,3%),

u jednakom niti ne slažu, niti slažu (20,8%), ne slažu (20,8%) i izrazito ne slažu (20,8%) te naposljetku, svega se jedan ispitanik u ovoj dobnoj skupini slaže s tvrdnjom što je i vidljivo iz dijagrama 23. Odgojitelji u dobnoj skupini od 26 – 35 (N=26) izrazili su se tako da ih se najviše ne slaže s tvrdnjom (38,5%), zatim izrazito se ne slažem (34,6%). Njih se 4 (15,4%) niti slaže, niti ne slaže, 2 slaže (7,7%) i samo se jedan (3,8%) izrazito slaže s tvrdnjom. Odgojitelja u dobnoj skupini od 21 – 25 sudjelovalo je najmanje (N=2) te se jedan niti slaže, niti ne slaže a drugi se slaže sa tvrdnjom.

Ova analiza djelomično potvrđuje pretpostavku da se stariji odgojitelji češće odlučuje za sportska zajednička druženja sa roditeljima i djecom kada se radi o odgojiteljima od 36 – 55 godina, međutim odgojitelji stariji od 56 godina u većini su negativnog stava prema ovo vrsti kineziološke aktivnosti kao i oni mlađi od 36 godina (dijagram 23.)

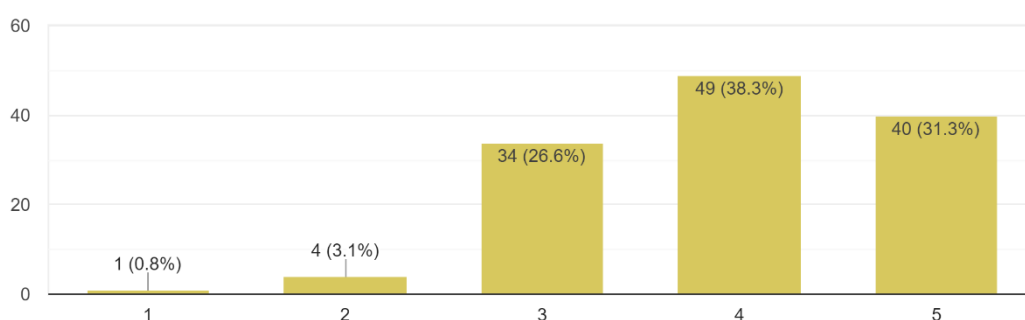


Dijagram 23. Organizacija tjelesnog vježbanja s roditeljima i djecom s obzirom na dob odgojitelja

Dijagram 24. prikazuje rezultate za tvrdnju „Smatram se kreativnom/im u osmišljavanju kinezioloških aktivnosti na otvorenom“. Najveći dio ispitanika se slaže (38,3%), a zatim izrazito slaže (31,3%) s navedenom tvrdnjom. Njih 34 (26,6%) niti

se slaže, niti ne slaže te ih se najmanje ne slaže (3,1%) i naposljetku izrazito ne slaže (0,8%). U većini slučajeva odgojitelji su svoju kreativnost u kineziološkim aktivnostima procijenili pozitivno što je ohrabrujuće jer je nedostatak opreme u ovom istraživanju navedena kao najveća prepreka za realizaciju kinezioloških aktivnosti na otvorenom (dijagram 3.) Materijalni uvjeti u ustanovama ranog odgoja najčešće nisu idealni i na odgojiteljima je da utvrde s kojim prostorom i opremom mogu raspolagati, što mogu dodatno upotrijebiti i sl. (Petrić, 2019).

Smatram se kreativnom/im u osmišljavanju kinezioloških aktivnosti na otvorenom
128 responses

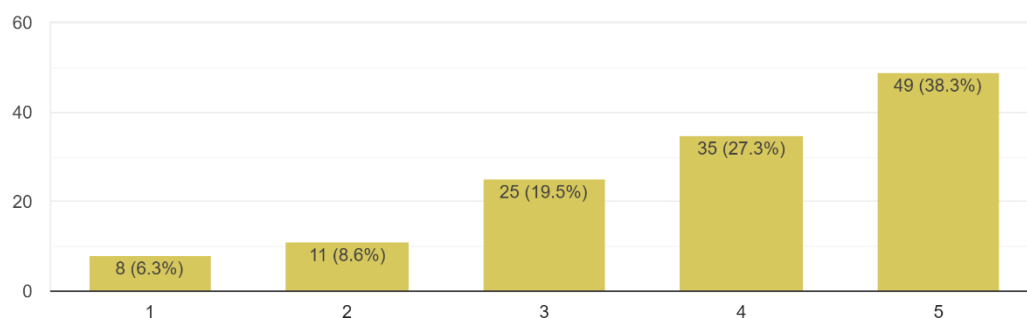


Dijagram 24. Subjektivna procjena kreativnosti u osmišljavanju kinezioloških aktivnosti na otvorenom

Za tvrdnju „U kineziološkim aktivnostima na otvorenom koristim i različite materijale (trupci, auto gume, drveće, štapove, kamenčiće..)“ najviše ispitanika je odgovorilo da se izrazito slaže (38,3%), zatim slaže (27,3%). Niti se slaže, niti ne slaže 25 ispitanika (19,5%) a najmanje ih se ne slaže (8,6%) i izrazito se ne slaže (6,3%) s navedenom tvrdnjom što je i vidljivo iz dijagrama 25. U većini slučajeva stavovi na ovu tvrdnju su pozitivni i potvrđuju činjenicu da se odgojitelji prilagođavaju uvjetima i koriste sve što im okruženje nudi. Prema Petrić (2019), kada se nalazimo na prirodnim površinama dobro je iskoristiti sve što se može upotrijebiti za tjelesno vježbanje npr. srušene trupce za hodanje po njima, preskakanje i sl., prirodne penjalice poput nižeg zida ili stijene, panjeve umjesto čunjeva, kugle od snijega umjesto loptica za gađanje i dr.

U kineziološkim aktivnostima na otvorenom koristim i različite materijale (trupci, auto gume, drveće, štapove, kamenčiće...)

128 responses



Dijagram 25. Korištenje različitih materijala (trupci, auto gume, drveće, štapovi, kamenčići..) u kineziološkim aktivnostima na otvorenom

Ispitivanje stavova odgojitelja može poslužiti kao značajan pokazatelj u kojoj mjeri se provode različite kineziološke aktivnosti na otvorenom u ustanovama ranog i predškolskog odgoja ali i kod postizanja boljeg razumijevanja čimbenika koji podržavaju ili ograničavaju kineziološke aktivnosti na otvorenom s djecom rane i predškolske dobi. Ovo istraživanje je pokazalo da su nedostatak opreme, vremenski uvjeti i/ili nedostatak prostora najčešće prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom (dijagram 3.). Isto tako, popriličan je broj ispitanika sa više od 5 godina radnog iskustva koji smatra da prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom ne postoje, a analiza podataka pokazala je da najčešće tako misle odgojitelji sa 15- 20 godina radnog iskustva (dijagram 4.) Nadalje, rezultati istraživanja pokazali su da najveći utjecaj na odluku odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom imaju oni sami, odnosno njihovi stavovi i uvjerenja (dijagram 5.). U konačnici, uspjeh u radu s djecom u ustanovi ranog i predškolskog odgoja u najvećoj mjeri ovisi o odgojitelju (Petrić, 2019) i njegovoj inicijativi.

Sat tjelesnog odgoja je jedan od organizacijskih oblika rada koji osigurava plansko i sustavno djelovanje na antropološki status djeteta (Findak, 1995). Ova je aktivnosti za veliki broj djece jedina prilika za bavljenje značajnijim organiziranim tjelesnim vježbanjem (Petrić, 2016) jer si mnogi roditelji ne mogu materijalno priuštiti različite

sportske programe koji se u dječjim vrtićima nude. Rezultati istraživanja pokazala su da najviše ispitanika (42,2%) sat tjelesnog odgoja uopće ne provodi kroz formu: uvodni dio, glavni dio, pripremni, glavni A, glavni B i završni dio. Još su Horvat i sur. (2002) ukazali na problem neprovođenja kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima gdje su rezultati istraživanja pokazali da od 33 provjerena vrtića, u 3 se nastava tjelesne i zdravstvene kulture uopće ne izvodi. U kontekstu provedbe sata tjelesnog odgoja na otvorenom, jednom tjedno to čini 14,8 %, dva puta tjedno 10,9%, jednom u dva tjedna 4,7% i jednom mjesečno 5,5% ispitanika. Sat tjelesnog odgoja ne provodi na otvorenom 21,9% ispitanih odgojitelja. Analiza je pokazala da se odgojitelji koji su zaposleni u dječjem vrtiću koji nema dvoranu češće odlučuju za provođenje sata tjelesnog odgoja na otvorenom jednom i dva puta tjedno što je pozitivno (dijagram 7.).

Ispitanici ovog istraživanja većinom se izrazito slažu sa tvrdnjama kojima se iskazuje korisnost i dobrobit boravka na otvorenom i provođenja kinezioloških aktivnosti na otvorenom: „Smatram da djeca trebaju provoditi više vremena na otvorenom“ (95,3%); „ Kad god vremenski uvjeti dozvoljavaju za realizaciju kinezioloških aktivnosti treba se odlučiti za vanjski prostor“ (81,3%); „Organizacija kinezioloških aktivnosti može se realizirati na specifičnim mjestima kao što su šuma, voda, snijeg, led i sl.“(68%); „Djeci treba omogućiti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. brzo trčati, puzati, kotrljati se, kolutati“(90,6%); „Djeci treba dozvoliti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. bacati, ciljati, gađati...nekim rekvizitom“ (93,8%); „Djeci treba omogućiti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. preskakati prepreke, provlačiti se, penjati se..“(93%); „ Djeci treba dozvoliti aktivnosti na otvorenom u kojima će imati priliku npr. ljuljanje viseći na užetu, povlačenje konopa, guranje nekih predmeta..“ (88,3%).

Rezultati stavova prema provedbi različitih kinezioloških aktivnosti s djecom na otvorenom pokazuju da odgojitelji pokazuju viši ili visoki stupanj slaganja za varijable : „Kada god je moguće, organizacija jutarnjeg tjelesnog vježbanja treba se provoditi na otvorenim površinama“ (dijagram 17.); „Redovito provodim pokretne igre na zraku“ (dijagram 18.).

Slabiji stupanj slaganja odgojitelji su izrazili za tvrdnje: „ Djeci redovito osmišljam poticajno tjelesno vježbanje na otvorenome“ (dijagram 20.) i „Djecu vodim u šetnju van vrtića“ (dijagram 21.).

Visoki ili viši stupanj neslaganja odgojitelji su iskazali za tvrdnju „Povremeno organiziram tjelesno vježbanje s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom“ (dijagram 22.) Prema Petrić (2019), sportska druženja sa djecom i roditeljima trebaju se provoditi u vrtiću s ciljem promocije tjelesnog vježbanja i prihvaćanja pokreta kao načina življenja. Analiza rezultata istraživanja pokazala je da se odgojitelji starosne dobi od 36–55 ipak češće odlučuju za organizaciju zajedničkih sportskih druženja u odnosu na odgojitelje ostalih dobnih skupina. Prema Ivaštanin (2015) faktor koji uvelike utječe na stvaranje partnerskih odnosa s roditeljima jest i stav odgajatelja prema roditeljskim kompetencijama i važnosti njihovog uključivanja. Nerijetko se takav negativan stav generira isključivo iz neznanja i nedovoljno razvijenih stručnih kompetencija odgajatelja, što je izvor nerazumijevanja potreba djece i roditelja.

Što se subjektivne procjene kreativnosti odgojitelja tiče većina je izrazila viši ili visoki stupanj slaganja te velikom većinom pozitivno za tvrdnju „U kineziološkim aktivnostima na otvorenom koristim i različite materijale (trupci, auto gume, drveće, štapove, kamenčiće..)“ (dijagram 25.)

Važno je naglasiti da se dobrom organizacijom kako u zatvorenom prostoru tako i na otvorenom mogu uspješno realizirati različite kineziološke aktivnosti. Dvorski i sur. (2013) smatraju da je nužno podizati svijesti odgojitelja uključivanjem u različite oblike radionica, seminara i edukacija o utjecaju kinezioloških aktivnosti na sveukupan razvoj djeteta i važnosti redovitog provođenja koje bi svakako pridonijele poboljšanju ovog područja, te na taj način promijenile negativan trend smanjenih fizičkih aktivnosti i razvoja pretilosti kod djece.

Provjera hipoteza:

Hipoteza 1 kojom sam pretpostavila da odgojitelji s iskustvom smatraju kako djeca trebaju vježbati na otvorenom se ne prihvaća jer su svi odgojitelji sa više od 5 godina radnog iskustva, u sličnom omjeru smatrali da nema prepreka za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom od onih sa manje od 5 godina radnog iskustva (7,7%).

Hipoteza 2 kojom sam pretpostavila da odgojitelji koji su zaposleni u dječjem vrtiću koji nema dvoranu češće provode sat tjelesnog odgoja na otvorenom se prihvaća jer se

odgojitelji koji su zaposleni u dječjem vrtiću koji nema dvoranu u nešto većem omjeru odlučuju za provođenje sata tjelesnog odgoja na otvorenom jednom (15,4%) i dva puta tjedno (13,5%) od odgojitelja koji su zaposleni u dječjim vrtićima koji imaju sportsku dvoranu (14,5% jednom tjedno, 9,2% dva puta tjedno).

Hipoteza 3 kojom sam pretpostavila da odgojitelji koji su pohađali neku od edukacija ili seminara iz područja kinezioloških aktivnosti za djecu rane i predškolske dobi u većem omjeru provodi poticajno tjelesno vježbanje na otvorenom se odbacuje jer rezultati ne pokazuju da postoji značajnija razlika u stavu odgojitelja prema provođenju poticajnog vježbanja na otvorenom.

Hipoteza 4 kojom sam pretpostavila da su stariji odgojitelji skloniji organiziranju povremenog tjelesnog vježbanja s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom djelomično se prihvaća jer su odgojitelji u dobi od 46 - 55 godina imali najveću procjenu provođenja.

5. ZAKLJUČAK

Ovaj rad iznosi ispitivanje stavova i gledišta odgojitelja o primjeni različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenom, s ciljem postizanja boljeg razumijevanja čimbenika koji podržavaju ili ograničavaju kineziološke aktivnosti djece rane i predškolske dobi.

Rezultati su pokazali da su nedostatak opreme, vremenski uvjeti i/ili nedostatak prostora najčešće prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom, međutim većina ispitanika smatra da na odluku odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom utjecaj imaju upravo njihovi stavovi i uvjerenja. Ova činjenica može ukazati na raskorak između profesionalnih i osobnih uvjerenja (Dvorski, 2013) i djelovanja u praksi odgojitelja.

Za organizaciju jutarnjeg vježbanja i pokretnih igara na otvorenom odlučuje se većina ispitanika, za razliku od poticajnog tjelesnog vježbanja na otvorenom i šetnji izvan vrtića koji imaju nižu procjenu provođenja. Većinom negativan stav odgojitelji su iskazali prema povremenom tjelesnom vježbanju s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom, s nešto većom procjenom provođenja starijih ispitanika.

Iako se većina ispitanika uglavnom izrazito slaže s važnošću provođenja kineziološke kulture u dječjem vrtiću na otvorenom, rezultati pokazuju nižu procjenu provođenja. Također se pokazalo da najviše ispitanika sat tjelesnog odgoja uopće ne provodi kroz formu: uvodni dio, glavni dio, pripremni, glavni A, glavni B i završni dio, a na otvorenom to čini mali broj odgojitelja, najčešće onih koji u ustanovi nemaju sportsku dvoranu. Na ovaj problem neprovođenja tjelesnog odgoja u dječjim vrtićima prethodno su ukazali i neki autori. Kakav stav odgojitelji imaju prema tjelesnim aktivnostima reflektira njihov pogled na važnost tjelesne aktivnosti na djecu i upravo je odgovornost odgojitelja pustiti djetetu „susret“ s motoričkim ili tjelesnim izazovima kroz igru i aktivnost (Iveković, 2017) posebno na otvorenom.

6. LITERATURA

1. Alić, J., Petrić, V. & Badrić, M. (2016). Tjelesna i zdravstvena kultura u osnovnom školstvu: analiza propisanih nastavnih sadržaja. *Napredak*, 157 (3), 341-359. Preuzeto 06.08.2020. s mreže: <https://hrcak.srce.hr/177207>
2. Dvorski, M., Kokanović, T., Matic, I., Bogovčić, S. (2015). Stavovi odgojitelja o provođenju kineziološke kulture u vrtićima s obzirom na njihov stupanj obrazovanja. U: Prskalo, I i sur. (ur.), *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja - Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
3. Findak, V. (1995) Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju. Zagreb: Školska knjiga.
4. Gašparović, M., Petrić, V., Štemberger, V., Rakovac, M., & Blažević, I. (2017). Cardiorespiratory Fitness in Primary Education Pupils. *Journal of Elementary Education*, 10(4), 417-426. Preuzeto 20.8.2020. s mreže: <https://journals.um.si/index.php/education/article/view/308>
5. Horvat, V. (2002). Materijalni uvjeti i opseg tjelesnog vježbanja u vrtićima [Material conditions and the extent of physical excersise in kidergartens]. U: K.Delija (Ur), *Zbornik radova 11. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske - Programiranje rada u području edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije* (str. 90 - 91). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez
6. Ivanković, A. (1988) Tjelesni odgoj djece predškolske dobi. Zagreb: Školska knjiga.
7. Ivaštanin, I. & Vrbanec, D. (2015). Razvijanje partnerstva s roditeljima. *Dijete, vrtić, obitelj*, 21 (79), 24-25. Preuzeto 12.07.2020. s mreže: <https://hrcak.srce.hr/172747>
8. Iveković, I. (2018). Stavovi odgojitelja o dječjim tjelesnim aktivnostima. *Život i škola*, LXIV (2), 183-193. Preuzeto 01.07.2020. <https://doi.org/10.32903/zs.64.2.13>
9. Kalpogianni, D. E. (2019) *Why are the children not outdoors? Factors supporting and hindering outdoor play in Greek public day-care centres*. *International Journal of Play*, 1–19. doi:10.1080/21594937.2019.1643979

10. Kinkela, D., Marić, Ž. (2013). Neopravdano zanemareni neki organizacijski oblici rada djece predškolske dobi [Some unjustly neglected forms of work organization with preschool children]. U: V. Findak (Ur), *Zbornik radova 22. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske Organizacijski oblici rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije* (str. 345 - 350). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez
11. Neljak, B. (2009) Kineziološka metodika u predškolskom odgoju. Zagreb: Kineziološki fakultet.
12. Neljak, B. (2013) Kineziološka metodika u osnovnom i srednjem školstvu. Zagreb. Gopal.
13. Novak, D., Petrić, V., Jurakić, D. & Rakovac, M. (2014) Trends and Future Visions of Physical Education: Croatian Challenges. U: Chin, M. & Edginton, C. (ur.) *Physical Education and Health. Global Perspectives and Best Practice*. Urbana, IL, Sagamore Publishing, str. 121-133.
14. Petrić, V. (2016) Tjelesna aktivnost i zdravstvena kultura u funkciji razvoja hrvatskog društva: analiza tijeka razvoja antropoloških obilježja. U V. Findak (Ur.), *25. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske, zbornik radova – Kineziologija i područje edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije u razvitku hrvatskog društva* (str. 105-111). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
15. Petrić, V. (2019) *Kineziološka metodika u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju*. Rijeka, Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet.
16. Petrić, V., Cetinić, J. & Novak, D. (2010). Razlike u funkcionalnim sposobnostima između učenika iz urbane i ruralne sredine. *Hrvatski sportsko medicinski vjesnik*, 25 (2), 117-121. Preuzeto 17.8.2020 s mreže: <https://hrcak.srce.hr/64532>
17. Petrović-Sočo, B., Miljević-Riđički, R. i Šarić, M. (2013). Ispitivanje procjena odgojitelja i studenata odgojiteljskog studija o važnosti zadovoljenja dječjih potreba u ustanovi ranoga odgoja i obrazovanja. *Školski vjesnik : Journal for Pedagogic Theory and Practice*, Vol. 62 No. 2-3, 2013, Preuzeto 29.06.2020. s mreže <https://hrcak.srce.hr/105322>
18. Prskalo, I., Findak, V. & Neljak, B. (2007). Obrazovanje budućih odgojitelja i učitelja razredne nastave za poučavanje tjelesne i zdravstvene kulture –

- bolonjski proces u Hrvatskoj. *Kinesiology*, 39. (2.), 171-183. Preuzeto 23.07.2020. s mreže: <https://hrcak.srce.hr/21974>
19. Prskalo, I., Horvat, V. & Hraski, M. (2014). Igra i kineziološka aktivnost djeteta – preduvjet stvaranja navike svakodnevnog vježbanja. *Croatian Journal of Education*, 16 (Sp.Ed.1), 57-68. Preuzeto 19.07.2020. s mreže: <https://hrcak.srce.hr/117856>
20. Sandseter, E. B. H., Cordovil, R., Hagen, T. L., & Lopes, F. (2019). *Barriers for Outdoor Play in Early Childhood Education and Care (ECEC) Institutions: Perception of Risk in Children's Play among European Parents and ECEC Practitioners. Child Care in Practice*, 1–19.
21. Sindik, J. (2009). *Kineziološki programi u dječjem vrtiću kao sredstvo očuvanja djetetov zdravlja i poticanja razvoja*. *Medica Jadertina*, 39(1-2): 19-28. (stručni rad).
22. Šumanović, M., Tomac, Z., Košutić, M. (2015). Stavovi razrednih učitelja o poteškoćama u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture. U: Prskalo, I i sur. (ur.), *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja - Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost* (76 - 85). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
23. World Health Organization (WHO) (2016) Obesity and overweight/on line/: Preuzeto 07.07.2020. s mreže: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>

POPIS DIJAGRAMA

Dijagram 1. Dob ispitanika.....	14
Dijagram 2. Godine radnog iskustva ispitanika.....	14
Dijagram 3. Prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom.....	16
Dijagram 4. Prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom prema godinama radnog staža odgojitelja.....	17
Dijagram 5. Utjecaj na odluku odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom.....	18
Dijagram 6. Sat tjelesnog odgoja na otvorenom.....	19
Dijagram 7 : Provođenje sata tjelesnog odgoja na otvorenom s obzirom ima li ustanova sportsku dvoranu ili ne.....	20
Dijagram 8. Djeca trebaju provoditi više vremena na otvorenom.....	21
Dijagram 9. Kada vremenski uvjeti dozvoljavaju za realizaciju kineziološki aktivnosti treba se odlučiti za vanjski prostor.....	22
Dijagram 10. Realizacija kinezioloških aktivnosti na specifičnim mjestima (šuma, snijeg, led i sl.).....	23
Dijagram 11. Svladavanje prostora.....	23
Dijagram 12. Svladavanje baratanja predmetima.....	24
Dijagram 13. Svladavanje prepreka.....	24
Dijagram 14. Svladavanje otpora.....	25
Dijagram 15. Sklonost odgojitelja prema provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom.....	25
Dijagram 16. Procjena interesa djece prema kineziološkim aktivnostima na otvorenom.....	26
Dijagram 17 . Jutarnje tjelesno vježbanje na otvorenom.....	26
Dijagram 18. Pokretne igre na zraku.....	27
Dijagram 19. Šetnja van vrtića.....	27
Dijagram 20. Poticajno tjelesno vježbanje na otvorenom.....	28
Dijagram 21. Poticajno tjelesno vježbanje na otvorenom u odnosu na dodatnu edukaciju odgojitelja.....	28
Dijagram 22. Tjelesno vježbanje s roditeljima i djecom (zajednička druženja) na otvorenom.....	29
Dijagram 23. Organizacija tjelesnog vježbanja s roditeljima i djecom s obzirom na dob odgojitelja.....	30

Dijagram 24. Subjektivna procjena kreativnosti u osmišljavanju kinezioloških aktivnosti na otvorenom.....31

Dijagram 25. Korištenje različitih materijala (trupci, auto gume, drveće, štapovi, kamenčići..) u kineziološkim aktivnostima na otvorenom.....32

IZJAVA

o samostalnoj izradi rada

Izjavljujem da sam ja Ivana Prpić, studentica Učiteljskog fakulteta u Zagrebu samostalno provela aktivnosti istraživanja literature i napisala diplomski rad na temu „Stavovi odgojitelja o primjeni različitih kinezioloških aktivnosti na otvorenom za djecu rane i predškolske dobi“ .

U Zagrebu, _____
